

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Луцький національний технічний університет (Луцьк)
Рівненський державний гуманітарний університет (Рівне)
Інститут модернізації змісту освіти (Київ)
Державний податковий університет (Ірпінь)
Донецький національний університет
імені Василя Стуса (Вінниця)
Маріупольський державний університет (Маріуполь, Київ)
КЗВО «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради (Луцьк)
INTI International University (Малайзія)
Edinburgh Napier University (Единбург, Шотландія)
University College Cork (Корк, Ірландія)

II МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
10 квітня 2024 року

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

Луцьк 2024

УДК 81'1(043.2)

А 43

Актуальні проблеми міжкультурної комунікації: зб. матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції, 10 квітня 2024 року, Луцький національний технічний університет. Луцьк: ІВВ ЛНТУ, 2024. 472 с.

До збірника увійшли матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої актуальним проблемам міжкультурного діалогу, перекладу у контексті міжкультурної комунікації, інноваційним технологіям викладання та проблемам змісту й організації навчального процесу.

Рекомендовано викладачам, аспірантам, магістрантам.

Розглянуто та схвалено вченою радою факультету цифрових, освітніх та соціальних технологій Луцького національного технічного університету.

Протокол № 8 від 18 квітня 2024 року.

Друкується в авторській редакції

© Луцький національний технічний університет, 2024

© Автори статей

Список використаних джерел

1. Кравець Л. В. Метафора. Енциклопедія Сучасної України / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. URL:<https://esu.com.ua/article-66695>.
2. Литвин І. М. Перекладознавство. Навчальний посібник / Вид. 6-те, допов. Черкаси : видавець Ю. А. Чабаненко, 2022. 258 с.
3. Литвин О.О. Особливості вживання тропів на позначення рослин у мові твору Уляни Кравченко «Хризантеми». *Лінгвістичні дослідження*. Зб. наук. праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2016. Вип. 42. С. 144-149.
4. Сайт учителя Людмили Чорнобай. URL: https://chernobay.ucoz.com/publ/ukrajinska_literatura/literaturni_ponjattja/roman/7-1-0-6.
5. Селіванова О. О. Світ свідомості в мові. Черкаси: Ю. А. Чабаненко, 2012. 488 с.

Джерела ілюстративного матеріалу

1. Binchy M. *Scarlet Feather* / Orion Publishing Group Ltd, 2000. 501с.

Тіщенко О. В., перекладачка, випускниця
Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича
Заповловський М. В., канд. філол. наук, асистент
кафедри германської філології та перекладу,
Чернівецький національний університет імені Ю. Федьковича

Про деякі особливості військового перекладу

З огляду на стрімкий розвиток технологій ведення війни, тривалість збройного конфлікту на території України та поглиблюючу співпрацю нашої країни з країнами-партнерами, зокрема, й упродовж міжнародних військових навчань, переклад у цій галузі почав відігравати ще вагомішу роль. Він забезпечує ефективну комунікацію, співпрацю, безпеку та координацію дій між окремими військовослужбовцями, підрозділами, а також представниками різних країн. Якісне виконання цієї діяльності сприяє уникненню непорозумінь та помилок, що можуть призвести до серйозних наслідків як на полі бою, так і на міжнародній арені, а також забезпечити ефективне виконання завдань і максимальний рівень безпеки для військових та цивільних.

Зрозуміло, що переклад військових термінів є складним і специфічним процесом. Адже з однієї мови на іншу терміни не перекладаються як звичайні слова, наприклад, *Luftwaffe der ukrainischen Streitkräfte* – *Повітряні Сили ЗСУ*, *Panzer* – *танк*, *Streubombe* – *касетна бомба*, *Territoriale Verteidigungskräfte* – *Сили Територіальної оборони*, *Vorstöß* – *прорив* та ін. Труднощі такого перекладу можуть виникати через неоднозначність термінів, відсутність перекладацьких відповідників і національну варіативність військової термінології.

Стилістичний аспект перекладу військових термінів полягає в правильному доборі лексико-граматичних засобів відповідно до загальної функціонально-комунікативної спрямованості оригіналу з урахуванням чинних літературних норм мови перекладу: *«З огляду на наявну потребу у зазначеному виді броньованої техніки для організації системи загальнодержавних, воєнних і спеціальних заходів, що здійснюються в період воєнного стану в Україні, приймаючи до уваги пропозицію Німецької компанії ..., прошу сприяння Міністерства оборони Федеративної Республіки Німеччини у придбанні даного виду броньованої техніки»*. У перекладі німецькою маємо: *«...Angesichts des bestehenden Bedarfs an gepanzerten Mannschaftstransportwagen dieses Typs für die Organisation eines Systems der landesweiten, militärischen und speziellen Maßnahmen, die während des Kriegsrechts in der Ukraine durchgeführt werden sowie unter Berücksichtigung des Vorschlags des deutschen Unternehmens ... bitte ich um die Unterstützung des Bundesministeriums der Verteidigung der Bundesrepublik Deutschland bei der Anschaffung von den gepanzerten Mannschaftstransportwagen dieses Typs...»*.

З прикладу можна помітити, що у військовому перекладі значна увага приділяється точності. Тому якість перекладу військових матеріалів передбачає не тільки достеменну передачу змісту, але й ретельнішу передачу його структурної форми. Це включає певний порядок розташування матеріалу, послідовність викладу та низку інших чинників, які можуть здаватися непотрібними, формальними, проте мають велике значення для військового фахівця. Скажімо, у бойових документах – це порядок слідування пунктів і підпунктів, їхнє позначення (арабськими цифрами й буквами латинського алфавіту), точність передачі дат і часу, координат, географічних назв, нумерація й назви частин і підрозділів та інші дані. При перекладі варто також завжди враховувати значення терміна в кожному конкретному випадку, беручи до уваги його контекст. Наприклад, *Bataillon* означає «батальйон» у піхотних підрозділах, але «дивізіон» в артилерійських.

Перекладачу не можна зловживати ретельністю передачі структури, порядком частин, розташуванням викладеного матеріалу чи іншими факторами, які за власними судженнями можуть здатися недоцільними чи непотрібними: *бронювати додатковою бронею (класу б+) – mit zusätzlicher Panzerung (Klasse б+) panzern lassen*. Прикладами можуть також слугувати порядок пунктів та підпунктів у військових матеріалах, точна передача дати, часу, координат, найменувань військових частин чи підрозділів, географічних назв, та навіть залежність позначення арабськими чи цифрами латинського алфавіту.

Варто згадати і те, що задля якісного здійснення військового перекладу перекладачу варто пройти спеціальну підготовку, набути відповідні навички та вміння. Така підготовка може охоплювати різні способи та види перекладу в ситуаціях, починаючи з письмового перекладу військових документів, статутів, законів, закінчуючи усним одностороннім чи двостороннім перекладом при розмові на військові теми. Це також робота з військовою кореспонденцією,

реферування військових текстів, що належать до різноманітних галузей (політика, техніка, економіка, право, медицина та ін.).

Таким чином, у військовому перекладі важливо не тільки передати зміст, але й точно відтворити структурну форму оригіналу. Цей процес не може бути простою заміною слів з однієї мови на іншу, оскільки вимагає точності та врахування контексту. Переклад військових матеріалів вимагає від перекладача підготовки та володіння відповідними навичками, які охоплюють різні способи та види перекладу, що специфічні для цієї галузі.

Список використаних джерел

1. Балабін В.В. Теоретичні засади військового перекладу в Україні: монографія. Київ: Логос, 2018. 492 с.
2. Зайцева М. О. Особливості перекладу військових текстів: синтаксичний рівень. *Лінгвістичні дослідження* : зб. наук. праць. Харків, 2013. № 36. С. 266-272.
3. Пуш О.М., Гасюк Н.В. Особливості перекладу військової термінології. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*, 2022. №58. С. 305-308. DOI <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2022.58.68>.
4. Українсько-німецький та німецько-український словник / В. Вінчалець, Н.М. Григолінська. Вид. 4-е, допов. Відень, 2015. 547 с.

Черкас О. О., аспірант
кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови,
Київський національний лінгвістичний університет

Корпусна ідентифікація українських молодіжних соціолектів у Генеральному регіонально анотованому корпусі української мови: акціональні ознаки З. Вендлера

Здобутки світової лінгвістики в різних методологічних та інтерпретаційних царинах дають змогу осмислити феномен молодіжного соціолекту достатньо повно, але не вичерпно, залишаючи простір науковим шуканням. Унікальність *молодіжного соціолекту української мови* на сучасному етапі розвитку психо- і соціолінгвістики продовжує приваблювати не тільки *українських* (О. Александрова, Р. Боднар, С. Дмитрієв, О. Козко, О. Кондратюк, М. Руденко та ін.), але й *іноземних* (I. Budiasa, P. Savitri, A. Shanti Sari Dewi, L. Roels, F. Latte, R. Enghels та ін.) *дослідників* завдяки їхній ролі у формуванні ідентичності та самовираженні молодих людей (хлопців та дівчат). Подібна форма мовлення дозволяє їм не лише виділити себе з-поміж інших, але й підкреслити свою приналежність до певних соціальних груп або спільнот, субкультур тощо. Причому достатнє вивчення молодіжного соціолекту української мови не просто засвідчує про його динамічність та

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ:

Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції
10 квітня 2024

Комп'ютерний набір: автори статей
Комп'ютерна верстка: Губіна А. М., Шевчук А. В.

Підп. до друку 20 квітня 2024 р. Формат 60x84/16. Папір офс.
Гран.Таймс.Ум. друк. арк. 18,0. Обл.-вид.арк. 20,0
Тираж 50 шт.

Інформаційно-видавничий відділ
Луцького національного технічного університету
43018, м. Луцьк, вул. Львівська, 75
Друк – ІВВ ЛНТУ